

СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Альошин В.Є.,
здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти
економічного факультету
Науковий керівник: **Гуцаленко Л.В.**,
д-р екон. наук, професор
Національний університет біоресурсів і природокористування
України
м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Провідну роль серед основоположних принципів складання фінансової звітності підприємства в умовах сьогодення відіграє принцип безперервності, який забезпечує припущення, що суб'єкт господарювання продовжує свою господарську діяльність і не має наміру ліквідуватися у найближчому майбутньому [1].

У рамках аудиту фінансової звітності оцінка припущення про безперервність діяльності є одним із найбільш релевантних суджень аудиторів, які можуть вплинути на ринок капіталу. Дана оцінка є дуже комплексним та складним процесом, що складається з двох етапів, коли аудитор спочатку повинен визначити можливі проблеми, пов'язані з безперервністю діяльності (що є відображенням його компетентності), а потім звітувати про цю проблему у своєму звіті незалежного аудитора (що є відображенням його незалежності).

Вагомий внесок у дослідження принципу безперервності діяльності та його аудиту здійснили такі вчені як: М. Горяєва, Л. Гуцаленко, С. Козменкова, Т. Мултанівська, А. Росман, В. Фоменко та інші.

Аудитори завжди приділяли особливу увагу відповідальності за оцінку безперервності діяльності. Міжнародний стандарт аудиту 570 «Безперервність діяльності» було кілька разів переглянуто у відповідь на низку корпоративних недоліків, які свідчать про існування можливих проблем у досягненні більшої незалежності аудитора та необхідності вдосконалення аудиторських процедур для оцінки дотримання припущення про безперервність діяльності. Основна увага була зосереджена на додаткову аудиторську роботу, насамперед на ретельнішій перевірці оцінки керівництвом компанії безперервності діяльності, більш детальному тестуванні відповідності супровідних документів та оцінці ризику упередженості керівництва [2].

Однак оголошення воєнного стану в Україні внаслідок повномасштабного військового вторгнення росії підкреслило дану проблему. Зокрема, військові дії та ракетні обстріли критичної інфраструктури України однозначно більшою чи меншою мірою негативно вплинули на всі компанії. Наразі невідомо, як довго триватиме воєнний стан, і відповідно невизначеності, що виникають, значно ускладнюють оцінку його впливу на бізнес з точки зору безперервності діяльності. Такі обставини також вимагають від аудиторів включити свій професійний скептицизм протягом усього процесу аудиту, розглянути можливі додаткові виклики, з якими стикаються підприємства під впливом воєнного стану, і розглядати його вплив як зону підвищеного ризику.

У поточних умовах аудитори зобов'язані значною мірою зосередитися на оцінці безперервної діяльності, збирати більше доказів і здійснювати це безперервно до моменту завершення аудиту та підписання аудиторського звіту. Аудитори повинні вимагати від керівництва надати їм більше доказів і чітко визначити додатковий час, який знадобиться для отримання прийнятних та достатніх аудиторських доказів стосовно безперервності діяльності. Аудитори повинні розглядати безперервну діяльність як зону підвищеного рівня ризику ще на етапі планування аудиту. Дуже важливо адекватно визначити невизначеність, яку приносить воєнний стан, а також ступінь і спосіб, у який він впливає на внутрішній ризик. Водночас недостатньо кількісно і якісно виміряти цей ризик, його необхідно постійно контролювати.

Крім того, на додаток до звичайних міркувань у контексті впливу воєнного стану аудитори повинні враховувати наступні питання під час проведення процедур оцінки ризиків на етапі планування аудиту:

- 1) Як воєнний стан вплинув на компанії на звітну дату і яким може бути вплив у майбутньому?
- 2) Чи створює характер бізнесу або сектор, до якого належить компанія, додаткові ризики?
- 3) Чи зможе компанія отримати державну підтримку (фінансову допомогу чи інші пакети підтримки)?
- 4) Які часові періоди обмежень враховуються при прогнозуванні майбутнього?
- 5) Чи ліквідна компанія та до яких фінансових активів вона має доступ?
- 6) Наскільки ймовірно, що компанія буде платоспроможною протягом наступних 12 місяців після звітної дати?
- 7) Чи вплинув воєнний стан на зайнятість і яким чином?

Сьогодні аудиторам рекомендується виділити вплив воєнного стану як ключове питання аудиту, особливо звернути на це увагу в абзаці «Суттєва

невизначеність, що стосується безперервності діяльності» звіту незалежного аудитора.

Отже, під впливом воєнного стану невизначеність щодо безперервності діяльності компаній значно зросла. Традиційне моделювання майбутніх грошових потоків, бюджетів та інших прогнозів має базуватися не лише на історичних тенденціях, але враховувати існуючі та очікувані ризики воєнного стану, які є чутливими та можуть суттєво змінюватися.

Список використаних джерел

1. Подання фінансової звітності : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1: веб-сайт. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (дата звернення: 15.05.2023).

2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг видання 2014 року. Частина I ; пер. З англ. – К. : Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2015. – 606 с.

Букліч М.О.,

1 курс, освітній ступінь «Магістр», обліково-фінансовий факультет,

Науковий керівник: **Чебан Ю.Ю.,**

канд. екон., наук, доцент кафедри обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв

ПРОФЕСІЙНИЙ СКЕПТИЦИЗМ АУДИТОРА ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК

Скептицизмом є певна життєва позиція людини, в якій завжди є сумніви в наявності істини, в повноті інформації про істину, в умовах самої істини. Зауважимо, що в аудиторській діяльності професійний скептицизм напряму пов'язаний з професійною етикою.

Професійним обов'язком аудитора та практичною вимогою до професії аудитора, пов'язаної з професіоналізмом та професійною незалежністю, є його професійний скептицизм. Аудитор, при формуванні власної думки, повинен враховувати, що отримані аудиторські докази можуть бути викривлені або помилкові з урахуванням суб'єктивних та об'єктивних причин.

Частково використання професійного скептицизму закріплено у законодавстві України. Так, стаття 9 закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності» містить твердження, що «аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності при наданні аудиторських послуг зобов'язані дотримуватися принципу професійного скептицизму, який